

2024-04-09 Nr. NV-802

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-245(2), 24-246(2), 24-247(2), 24-248(2), 24-249(2) TAIS-23-5212(4), 5208(4), 23-5210(4), 23-5207(4), 23-5209(4)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 7, 8, 13, 44, 56 IR 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 5, 18, 22, 25(1), 27, 37, 39, 45 IR 49 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 19 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 3, 4, 6, 7, 10(1), 10(3), 10(4), 22, 23, 27(1), 28, 28(1), 34, 42, 66, 72, 73 STRAIPSNIŲ IR V SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 7(2) IR 52(1) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMO EKSPERTIZĖS ĮSTATYMO NR. IX-1161 5, 7, 9, 10, 11, 15 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau – Įstatymų projektai)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	Teisingumo ministerija	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-04-02	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektai parengti, nes atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo 2022 m. spalio 20 d. nutarime Nr. KT130-N13/2022 (toliau – KT nutarimas) pateiktą išaiškinimą, reikia patikslinti:

- nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, keliamus advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, notarams ir teismo ekspertams bei asmenims, norintiems užsiimti šiomis veiklomis, nes nepakankamai diferencijuojamos nusikalstamos veikos, dėl kurių padarymo asmuo yra laikomas netekęs nepriekaištingos reputacijos, pagal pavojingumą ir pobūdį bei neatsižvelgiama į atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindą;

- Antstolių garbės teismo ir Notarų garbės teismo (toliau kartu – Garbės teismai) bei Antstolių atestavimo komisijos ir Notarų atestacijos komisijos sudarymo taisyklės, suvienodinant jų sudarymo principus, užtikrinant, kad Garbės teismuose bei Antstolių atestavimo ir Notarų atestacijos komisijose dalyvautų visuomenės atstovai;

- atskiras teisinio reguliavimo nuostatas, jų efektyvesniam taikymui praktikoje (dėl notarų biurų, antstolio (antstolių) kontoros skyrių, notarų atstovų, kurie yra buvę notarai, drausminės atsakomybės nustatymo).

Taip pat reikia nustatyti seniūnams metodines rekomendacijas, kaip atlikti notarinius veiksmus; teises priemones, užkardančias notarų galimą nesąžiningumą, susigrąžinant iš klientų dalį mokesčio už notarines paslaugas arba kai pagal išankstinius susitarimus su fiziniais ar juridiniais, teikiamos notaro paslaugas jų atsiųstiems klientams, pažeidžiant laisvo pasirinkimo principą; sprendimus, kaip registruoti nuosavybės teises į Lietuvoje esantį nekilnojamąjį daiktą pagal kitos ES valstybės išduotą Europos paveldėjimo pažymėjimą, nes kai kurių užsienio valstybių teismai ir notarai atsisako nurodyti nekilnojamus daiktus identifikuojančius duomenis; sprendimus, kad nebūtų dubliavimosi tvarkant duomenis apie teismo ekspertus teismo ekspertų sąraše, tvarkomame Teisingumo ministerijos interneto svetainėje bei Licencijų informacinėje sistemoje.

Įstatymų projektai parengti įgyvendinant:

- Konstitucinio Teismo 2022 m. spalio 20 d. nutarimą Nr. KT130-N13/2022, pagal kurį išaiškinta, kad nepriekaištingos reputacijos sąlyga susieta su visomis nusikalstamomis veikomis, nediferencijuojant jų pagal pavojingumą ir pobūdį ir neatsižvelgiant į atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindą, prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „piliečiai turi teisę lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, 48 straipsnio 1 dalies nuostatai „kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti darbą“, konstituciniam teisinės valstybės principui.

- Valstybės kontrolės 2020 m. gruodžio 14 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-14 rekomendacijas, pagal kurias konstatuota, kad seniūnams trūksta metodinių rekomendacijų, kaip atlikti notarinius veiksmus, nesudarytos tinkamos sąlygos objektyviai įvertinti notarų kvalifikaciją, nes notarų atestaciją atlieka Lietuvos notarų rūmų prezidiumo nutarimu tik notarų sudaryta komisija.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymų projektais siūloma:

- patikslinti nepriekiašingos reputacijos reikalavimus, keliamus advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, notarams ir teismo ekspertams bei asmenims, norintiems užsiimti šiomis veiklomis, atsižvelgiant į KT nutarime pateiktus išaiškinimus;
- patikslinti Antstolių garbės teismo ir Notarų garbės teismo bei Antstolių atestavimo komisijos ir Notarų atestacijos komisijos sudarymo taisykles, suvienodinant jų sudarymo principus, taip pat numatyti visuomenės atstovų dalyvavimą, nustatant vienodus reikalavimus šių komisijų kandidatams;
- patikslinti atskiras teisinio reguliavimo nuostatas, siekiant jų efektyvesnio taikymo praktikoje (dėl notarų biurų, antstolio (antstolių) kontoros skyrių, notarų atstovų, kurie yra buvę notariai, drausminės atsakomybės nustatymo ir atlikti kitus redakcinio pobūdžio pakeitimus;
- įteisinti notarų ir notarų atstovų kontrolinį patikrinimą, neatskleidžiant kontrolinį patikrinimą vykdančio asmens tapatybės;
- suteikti teisę notarams išduoti paveldėjimo teisės liudijimus ir nuosavybės teisės į dalį bendro sutuoktinių turto liudijimus tais atvejais, kai kitoje valstybėje išduotame Europos paveldėjimo pažymėjime nenurodyti turtą identifikuojantys duomenys, būtini įpėdinio turtinei teisei į Lietuvos Respublikoje esantį turtą įregistruoti valstybės registruose ir numatyti, kad tokie paveldėjimo teisės ir nuosavybės teisės į dalį bendro sutuoktinių turto liudijimai būtų naudojami tik kartu su Europos paveldėjimo pažymėjimu;
- įgyvendinti Valstybės kontrolės ataskaitoje pateiktą rekomendaciją dėl vienodų notarinių veiksmų atlikimo reikalavimų nustatymu seniūnams ir įtvirtinti, kad teisingumo ir vidaus reikalų ministrai nustatytų seniūnų notarinių veiksmų atlikimo tvarką;
- patikslinti, kad teismo ekspertų sąrašas tvarkomas ir duomenys apie teismo ekspertus skelbiami Licencijų informacinėje sistemoje, atsisakant dubliavimo tvarkant duomenis apie teismo ekspertą tiek Teisingumo ministerijos interneto svetainėje, tiek Licencijų informacinėje sistemoje.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūloma, kad Įstatymai įsigaliotų nuo 2024 m. rugsėjo 1 d.

Įstatymų projektų rengėjai nurodo, kad įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Nustatoma, kad priėmus įstatymus:

- teisingumo ministras iki 2024 m. rugpjūčio 31 d. priims reikiamus įgyvendinamuosius teisės aktus;
- teisingumo ir vidaus reikalų ministrai patvirtins seniūnų notarinių veiksmų atlikimo tvarką;
- teisingumo ministras, suderinęs su Lietuvos notarų rūmais, patvirtins notaro kontrolinio patikrinimo atlikimo tvarką.

STEBĖSENA

Įstatymų projektams stebėsenos procedūros nenustatomos.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymų projektų rengime dalyvavo Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos advokatūrai, Lietuvos antstolių rūmai, Lietuvos notarų rūmai, Teismo ekspertų veiklos koordinavimo taryba, Valstybės įmonė Registrų centras, Nacionalinė teismų administracija.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Derinimo pažyma parengta dėl Vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos antstolių rūmų pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies. Įstatymų projektų rengėjų argumentai, kuriais vadovaujantis neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgiama į minėtų institucijų pasiūlymus, atitinka Įstatymų projektų tikslus ir siūlomus teisinio reguliavimo pokyčius.

Įstatymų projektai svarstyti 2024 m. balandžio 2 d. tarpinstituciniame pasitarime.

Įstatymų projektai patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Viešojo valdymo grupės pastabas pasiūlymus.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintiems Įstatymų projektams pastabų ir pasiūlymų neturi (2024 m. balandžio 8 d. išvada Nr. NV-794).

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymų projektai neprieštarauja Aštuonioliktosios Vyriausybės programai, kuriai pritarta Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Siūlomi pakeitimai užtikrins veiklos, profesionalumo ir elgesio standartus advokatams, antstoliams, notarams ir teismo ekspertams; didesnę notarų nesąžiningos konkurencijos prevenciją; vienodus Garbės teismų bei Antstolių atestavimo ir Notarų atestacijos komisijų sudarymo principus bei visuomenės atstovų dalyvavimą Garbės teismuose bei Antstolių atestavimo ir Notarų atestacijos komisijose.

PAŽYMA PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas